

การวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต*

An Analysis of Politics in Theravada Buddhist Philosophy and Plato's Philosophy

พระใบฎีกาอนุพงศ์ สมเฒ่า (อาจบุณฺหฺม), พระครูภาวนาโพธิคุณ และจักรวรรณ วงศ์พวงวัน
Phrabaidika Anupong Sumedho (Artmungkhun), Phrakhru Bhavanabodhikun
and Chakkapan Wongpornpavan
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: aphichat1517@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท 2) ศึกษาการเมืองในปรัชญาของเพลโต และ 3) วิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นการจัดการกิจการบ้านเมือง โดยอาศัยอำนาจหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอยู่ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายคือ ผลประโยชน์ของประชาชน เป็นการดูแลจัดการให้มนุษย์อยู่กันอย่างเป็นธรรมและเป็นระเบียบ ไม่ว่าบ้านเมืองจะดีหรือไม่ดี ก็ขึ้นอยู่กับมนุษย์ที่มีคุณธรรมและให้ความสำคัญในฐานะเป็นปัจเจกบุคคลในสังคมมากกว่าระบบการปกครองหรือรัฐ
2. การเมืองในปรัชญาของเพลโต เป็นการอำนวยการความยุติธรรมแก่คนทั้งปวง และให้ความสำคัญกับระบบหรือสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมมนุษย์จึงไม่สามารถอยู่ตามลำพังคนเดียวได้ เพลโต ถือว่ารัฐที่ดีที่สุดจะต้องมีความยุติธรรมเป็นหลัก และต้องปกครองโดยราชาปราชญ์ โดยได้เสนอแนวคิดอุดมรัฐซึ่งเป็นสังคมอุดมคติที่พึงปรารถนา มีลักษณะเป็นรัฐหรือชุมชนที่มีการดำเนินชีวิตพึงพิงและอาศัยกันของคนในสังคม
3. การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโตนั้น ต่างก็เน้นการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของมนุษย์ด้วยกันที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำหน้าที่ผู้ปกครองความต้องการที่จะมี

*ได้รับบทความ: 28 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 30 พฤษภาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 27 กันยายน 2565

Received: May 28, 2022; Revised: May 30, 2022; Accepted: September 27, 2022

นักปกครองที่ดีที่ทำหน้าที่ในการสร้างประโยชน์ และความสงบสุขให้แก่ประชาชนคือ นักปกครองจะต้องมีธรรมหรือมีคุณธรรม โดยพุทธปรัชญาเถรวาทเน้นที่ตัวบุคคลที่ใช้หลักธรรมในการปกครองตนเองและสังคม ส่วนปรัชญาของเพลโตเน้นที่ระบบการศึกษาที่จะทำให้สามารถเลือกและผลิตคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์การเมือง; พุทธปรัชญาเถรวาท; ปรัชญาของเพลโต

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study politics in Theravada Buddhist philosophy; 2) to study politics in Plato's philosophy; 3) to analyze politics in Theravada Buddhist philosophy and Plato's philosophy. This study was carried out by means of the documentary research through studying Tipitaka, academic documents and relevant research. The obtained data were interpreted by Descriptive Analysis.

The research results were as follows:

1. Politics in Theravada Buddhist philosophy is the organization of country affairs by any authority to achieve the goal, namely the interests of the people. It is to take care of human beings to live together in a fair and orderly manner whether the country is good and calm or not. It depends on human beings who are virtuous and give importance as an individual in society rather than a system of government or a state.
2. Politics in Plato's Philosophy is to bring justice to all and give importance to the system or society because man is a social animal, so that human beings cannot live alone. Plato predominantly considered the best state on its justice and to be governed by a sage king by introducing the concept of the republic, which is a desirable ideal society, characterized as a state or community that has a life of dependence on people in society.
3. Politics in Theravada Buddhist Philosophy and Plato's philosophy both emphasize on the development of human potential and qualities that show the importance of parenting. The need to have good rulers who are responsible for creating benefits and peace of the people is that the rulers must have Dhammas or morals. The Theravada Buddhist philosophy focuses on the individual who uses the Dhamma principles in self-government and society. Plato's philosophy, on the other hand, focuses on an educational system that enables the selection and production of people who are physically, intellectually, and morally qualified.

Keywords: An analysis of politics; Theravada Buddhist Philosophy; Plato's Philosophy

1. บทนำ

ในปัจจุบันปรัชญาการเมืองหรือแนวคิดทางการเมือง ให้พิจารณาศึกษาสัจจะและคุณค่าทางการเมือง โดยให้วิเคราะห์และอธิบายสัจจะและคุณค่าสากลในระบบการเมืองต่างๆ การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางการเมืองของลัทธิต่างๆ ยังต้องสร้างแนวคิดขึ้นมาใหม่เป็นกลไกแบบฉบับมาตรฐาน มาตรการ คุณค่า อุดมการณ์ และแนวปฏิบัติในกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปฏิรูปหรือปฏิวัติขึ้นในชีวิตของมนุษย์ต่อไปในอนาคตด้วย (สิทธิ บุตรอินทร์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์, 2554, หน้า 17) ปรัชญาการเมืองเป็นสาขาของปรัชญาประยุกต์ที่ศึกษาถึงชีวิตและกิจกรรมทางสังคมหรือทางการเมืองของมนุษย์ ปัญหาที่เป็นปรัชญาการเมืองจึงเป็นเรื่องของสังคม (Society) และรัฐ (The State) ในแง่ของธรรมชาติ (Essence) บ่อเกิด (Origin) และคุณค่า (Value) ของทางสังคมหรือทางการเมืองอาจกล่าวได้ว่า นักปรัชญาการเมืองเป็นกลุ่มนักคิดที่จะต้องการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรที่เหมาะสมสำหรับมนุษย์ (ปานทิพย์ ศุภนคร, 2554, หน้า 253) ความคาดหวังที่จะมีสังคมที่ดีกว่าทำให้มนุษย์มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาสังคมในส่วนต่างๆ อยู่ตลอดเวลา กระบวนการขบคิดเพื่อแสวงหาผู้ปกครองที่พึงประสงค์ได้มีการกล่าวถึงและโต้แย้งกันตลอดมาทั้งในโลกตะวันออกและตะวันตก (ปานทิพย์ แซ่ไคว้, 2542, หน้า 9)

การเมือง เป็นกิจการของรัฐหรืองานของแผ่นดินเป็นงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมสอดคล้องกับธรรมชาติว่า

ด้วยการเกิดขึ้นของรัฐและอำนาจของพระพุทธศาสนาในอัครคัมภีร์ (ที. ปา. (ไทย) 11/11-140/83-102) พุทธปรัชญาเถรวาทในฐานะธรรมาธิปไตยเกี่ยวกับการจัดระเบียบของชนในสังคมและการก้าวไปสู่อุดมคติของสังคมนั้น ที่จะนำประชาชนไปสู่จุดหมายปลายทางนั้น อำนาจหรืออธิปไตยถือว่าเป็นสิ่งสูงสุด หรือกล่าวอีกในหนึ่งก็คือ อำนาจนอกจากจะมีความสัมฤทธิ์ผลในตัวของมันเองแล้ว อำนาจยังเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย เมื่อถือว่าอำนาจคือเครื่องมือและสิ่งปรารถนาสูงสุดของการปกครองแล้ว ปัญหาการได้มาซึ่งอำนาจและปัญหาการใช้อำนาจก็ตามมา ลัทธิทางการเมืองสำนักต่างๆ ตั้งแต่อดีตอันยาวนานมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ต่างพยายามสอนว่า ทฤษฎีของตนเท่านั้นถูกต้อง สามารถนำประชาชนไปสู่จุดหมายสูงสุดของสังคมได้ ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงตลอดมา ลัทธิเหล่านั้น เช่น ราชาธิปไตย อภิชนาธิปไตย เสรีนิยม สังคมนิยม ประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ ฯลฯ (เดือน คำดี, 2534, หน้า 11)

แนวความคิดทางการเมืองของเพลโต นอกจากจะมีอิทธิพลอย่างมหาศาลต่อทฤษฎีการเมือง สังคม การศึกษา และอื่นๆ แล้ว ระบบการเมืองทั้งหลายทั้งปวงในปัจจุบัน รวมทั้งลัทธิคอมมิวนิสต์ล้วนแต่ได้รับอิทธิพลมาจากปราชญ์ผู้นี้แทบทั้งสิ้น เพลโตมีความใฝ่ฝันทางการเมือง (Political Ambition) สูงมากมีแนวคิดที่ว่า “ช่องว่างระหว่างมโนภาพนิยมกับสัจธรรมนิยม จะต้องมีการเชื่อมต่อกัน โดยเอาสติปัญญาเกี่ยวกับอำนาจอยู่ในบุคคลคนเดียวกัน ฉะนั้น นักปรัชญาจึงสมควรเป็น

ผู้ปกครอง ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย คือทั้งตัวผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง คือประชาชน” (Archie J. Bahm, 1969, p. 92) “นักปกครองก็เหมือนนายแพทย์ที่รักษาคนไข้ นายแพทย์จะรักษาคนไข้ตามหลักวิชาแพทย์ที่ได้พบโรคแล้วอย่างละเอียดรอบคอบ ลงมือรักษาคคนไข้ โดยไม่ต้องปรึกษาคนไข้ นายแพทย์จะไม่รักษาคคนไข้แบบตามใจคนไข้ ฉะนั้นคคนั้นนักปกครองจะต้องปฏิบัติไปตามกฎหมาย คำสั่งระเบียบ ข้อบังคับ กติกา (Order) วิจารณ์ญาณ (Judgement) จิตสำนึกหรือความรู้สึกในใจว่าผิด (Conscience) และประสบการณ์ (Experience) ทางความรู้ความชำนาญที่ได้ศึกษามาในการปกครองรัฐ” (ประยงค์ สุวรรณบุบผา, 2541, หน้า 41) นอกจากนี้ เพลโตยังอธิบายพื้นฐานถึงจิตหรือวิญญาณของมนุษย์ไว้ว่า มีอยู่ 3 ระดับ ที่มีการผสมกลมกลืนอย่างเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตด้วยวิญญาณที่แตกต่างกัน เป็นตัวผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาไม่เหมือนกัน เพลโตจึงใช้เป็นตัวกำหนดหน้าที่บทบาทของชนชั้นในรูปแบบการปกครองในอุดมคติ (เพลโต, 2523, หน้า 8)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาเพลโต โดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองของทั้งสองฝ่ายเป็นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์และยังเป็นแนวทางหรือทางเลือกในสังคมทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดแบบตะวันออก หรือแนวคิดแบบตะวันตก จะทำให้เข้าใจถึงแนวทางการแก้ปัญหาสังคมทางการเมืองของทั้งสองฝ่ายได้ดียิ่งขึ้นทั้งยัง

สามารถมองเห็นถึงจุดเด่นและจุดด้อยของแนวความคิดดังกล่าวได้อีกด้วย ซึ่งชวนให้ศึกษาในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยในเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางการเมือง เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเมืองในรูปแบบอุดมคติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาการเมืองในปรัชญาของเพลโต
3. เพื่อวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากเอกสารต่างๆ การวิจัยจะเป็นการค้นคว้าหาข้อมูลจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 เป็นหลักและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาเพลโต โดยมีลำดับขั้นตอนของการเก็บข้อมูล จัดลำดับข้อมูลวิเคราะห์ตีความ และการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของเพลโตและพุทธปรัชญาเถรวาทจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และหนังสืออุตม

รัฐของเพลโต เป็นหลัก

2. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติภูมิ ได้แก่ หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความวิชาการ และเอกสารอื่นๆ ที่พิมพ์เผยแพร่และยังไม่ได้พิมพ์เผยแพร่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาการเมืองของเพลโต

3. นำข้อมูลที่รวบรวมไว้จากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติภูมิ มาจัดลำดับข้อมูลและนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และใช้ศาสตร์แห่งการตีความเพื่อให้สอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอเผยแพร่เป็นลำดับต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต ผู้วิจัยจะได้สรุปผลการวิจัยตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท แนวความคิดการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท มีรากฐานมาจากศาสนา โดยลักษณะมุ่งใช้หลักธรรมเข้าไปผสมผสานชี้นำวิถีชีวิตการเป็นอยู่ของคนในรัฐ โดยไม่เปลี่ยนแปลงระบบการปกครองหรือโครงสร้างทางสังคมที่เป็นอยู่ แต่มุ่งแก้ไขที่ตัวบุคคลยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา เมื่อมนุษย์ที่ได้รับการแก้ไขดีแล้วย่อมจะสร้างระบบที่ดีและเหมาะสมกับสังคมของคนขึ้นมา การเมืองของพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นการจัดการกิจการบ้านเมือง โดยอาศัย

อำนาจหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีอยู่ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายคือ ผลประโยชน์ของประชาชน เป็นการดูแลจัดการให้มนุษย์อยู่กันอย่างเป็นธรรมและเป็นระเบียบ ในด้านการปกครองได้แสดงทรรศนะการปฏิบัติอันเป็นหลักการที่ประกอบด้วยธรรมทางการเมืองไว้ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เพื่อความสุขของมหาชน แนวคิดทางการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาท มีสาเหตุมาจากการที่สังคมมนุษย์เกิดปัญหาขึ้น หากมองในแง่พุทธปรัชญาเถรวาท ถือว่าการเมืองเกิดขึ้นจากสังคมมนุษย์ที่อยู่รวมกันหลายๆ พุทธปรัชญาเถรวาทจะมีบทบาทหนึ่งในทางรัฐศาสตร์ตามพระพุทธรเจ้าได้ทรงแสดงหลักของพระราชาไว้ดี เช่น ทศพิธราชธรรมจักรวรรดิวัตรราช สังคหวัตถุ แต่ในขณะเดียวกันก็ทรงแสดงระบบนิติบัญญัติ ระบบรัฐสภาไว้เหมือนกัน โดยกล่าวถึงสภาพที่ต้องมีสัตบุรุษคือ ที่ประชุมของคนดี พุดเป็นธรรมลดระคะ โทะสะ โมะหะ ในภาคตุลาการก็มีหลักวินัยธร มีคณะบุคคลเข้ามาทำงานด้านวินิจฉัย อรรถคดีของหลักสัมมุขาวินัย หลักอภิรณสมถะ

การปกครองแบบพุทธปรัชญาเถรวาท มีลักษณะการปกครองการบริหารเป็นแบบพลวัต กล่าวคือ ไม่ได้เสนอรูปแบบหรือระบบที่ตายตัวแต่ใช้หลักธรรมเข้าแก้ไขระบบการปกครองที่เป็นอยู่ตามความเหมาะสมของแต่ละรัฐ ภายใต้การยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นอุดมการณ์ เช่น พระพุทธรองค์ทรงใช้หลักอภิรณานิยธรรม เพื่อชี้ว่าจะเป็นหลักธรรมที่แว่นแคว้นเล็กๆ ควรจะรวมกลุ่มสามัคคีกันและจะไม่ถูกรุกราน ทรรศนะผู้นำที่ถือว่าดีที่สุดแบบพุทธปรัชญาเถรวาทคือ ผู้นำที่เป็นธรรมราชาเพราะมีวัตถุประสงค์เดียวคือปารณนาให้

ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดทั้งเป็นผู้ทรงศีล ธรรมเท่านั้นสมควรเป็นผู้นำ เป็นนักปกครอง เพราะจะถือธรรมเป็นอำนาจ หรือถือธรรมเป็นใหญ่ การปกครองจะดีหรือเลว ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ที่รูปแบบ แต่อยู่ที่การใช้อำนาจของผู้ปกครองจะไปในลักษณะใด ส่วนจุดเด่นและจุดด้อยของ แนวคิดทางการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้น ในส่วนของระบบราชาธิปไตย อำนาจและความยิ่งใหญ่ที่ได้มา เป็นความสงบสุขของประเทศชาติ ส่วนระบบประชาธิปไตยหรือระบบสามัคคีธรรม ถือเป็นระบบการปกครองที่มีความสมบูรณ์แบบมากที่สุด ถ้าในสังคมนำเอาหลักธรรมมาใช้อย่างจริงจัง ย่อมทำให้มีความเจริญก้าวหน้าไปด้วย ดังนั้น คนในสังคมจึงมีสิทธิเสรีภาพภายใต้ขอบเขต แห่งกฎหมายที่ขอบธรรมเสมอกัน ทุกคนมีหลัก ธรรมและหน้าที่เป็นเครื่องปฏิบัติต่อกันในสังคม เป็นเครื่องยึดถือ ไม่ก้าวก่ายสิทธิอันชอบธรรมของ กันและกัน เคารพกันตามสถานภาพของสังคมนั้นๆ โดยยึดหลักธรรมเป็นเครื่องประสานประโยชน์ของ กันในรัฐ เพราะเมื่อคนในรัฐ มีความคิด ข้อปฏิบัติ ตรงกันก็เป็นอันหวังได้ว่าสันติภาพก็จะเกิดขึ้นใน สังคมมนุษย์

2. การเมืองในปรัชญาของเพลโตแนว ความคิดการเมืองของเพลโต มีรากฐานมาจาก ปรัชญาที่ใช้ตรรกศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ แสวงหาเหตุผล การปกครองแบบอุดมรัฐจึงมุ่ง เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมใหม่ แล้วสถาปนา ระบบการปกครองที่ถือว่าดีที่สุดขึ้น และใช้ระบบ นั้นแก้ไขปัญหามนุษย์และสังคมต่อไป ปรัชญา การเมืองของเพลโตเป็นการอำนวยการความยุติธรรม

แก่คนทั้งปวงคือคนในนครรัฐเอเธนส์ในสมัยนั้น แนวคิดทางการเมืองของเพลโตนั้น จากสิ่งแวดล้อม ประสพการณ์ เหตุการณ์ทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ สำคัญในการก่อรูปความคิดทางการเมืองของเพลโต โดยทฤษฎีการเมืองของเพลโตเป็นส่วนหนึ่งของ ระบบปรัชญาที่กว้างและอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทาง ปรัชญาของโสกราตีส แต่เป็นไปในอีกรูปแบบหนึ่ง คือต้องการเปลี่ยนแปลงสถานะที่เป็นอยู่ทั้งหมด ไม่ใช่การยึดติดในเรื่องนามธรรม และเป็นการนำ เอาแนวคิดทางปรัชญา แนวคิดการเมืองของเพลโต เป็นแนวคิดอุดมรัฐซึ่งเป็นสังคมอุดมคติที่พึง ประารถและดีที่สุด มีลักษณะเป็นรัฐหรือชุมชน ที่มีขนาดกำลังพอดีไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป คือ ความยุติธรรมของคนในสังคม มีการดำเนินชีวิต ที่พึงพิงและสอดคล้องกันของคนในสังคม มีการ แบ่งงานกันทำตามหน้าที่ตามความถนัด เน้นผล ประโยชน์ของรัฐและสังคมส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว มีความสงบสุขและสันติ

การปกครองที่ดีตามแนวคิดของเพลโต ตามหลักอุดมรัฐ ก็คือระบอบอภิชนธิปไตย ที่มอบ อำนาจการเมืองการปกครองอยู่ในชนชั้นสูงเพียง ชนชั้นเดียว โดยการถูกคัดเลือกขึ้นมาจากการ ศึกษา ไม่ใช่กลุ่มบุคคลผู้มาจากตระกูลมั่งมีหรือ ร่ำรวย ซึ่งชนชั้นนี้จะผลัดเวียนเปลี่ยนวาระกันขึ้น ทำหน้าที่เป็นราชาปราชญ์ หรือกษัตริย์เมธีที่มี อำนาจเด็ดขาดในการสั่งการเพราะเป็นเรื่องการ บริหารจัดการหรือการปกครอง อันเป็นกิจการ สาธารณะเพื่อประโยชน์สุข สันติ สงบของผู้ได้ ปกครอง ผู้ปกครองมีใจเป็นธรรม มีความยุติธรรม เพราะความสุจริตอันเนื่องมาจากการปกครองโดย

ราชาผู้เป็นปราชญ์เพลโต กล่าวว่า รูปแบบการปกครองใดก็ตามถ้าผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของประชาชน รูปแบบนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดีโดยเฉพาะราชาธิปไตย อภิชนาธิปไตย สังคมอุดมคติ หรือ รัฐที่ดีสมบูรณ์แบบต้องมีราชาปราชญ์ผู้ปกครองรัฐที่ดีจะต้องมีร่างกายแข็งแรงและจิตใจที่สมบูรณ์ และจะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับคัดเลือกมาแล้วเป็นอย่างดี ประกอบด้วย คุณธรรมสำคัญ 4 ประการ คือ ความฉลาด ความยุติธรรม ความรู้จักประมาณ และความกล้าหาญ คุณธรรมเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สังคมมีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง ชนชั้นปกครองในสังคมของเพลโตมีแนวคิดมาจากการศึกษา เป็นเครื่องมือสร้างความเที่ยงธรรมในการแบ่งชนชั้นและสร้างราชาปราชญ์มาปกครองสังคมโดยจัดระบบการศึกษาออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นต้นเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ชั้นกลาง เป็นการศึกษาเพื่อผลิตคนสู่อาชีพชั้นสูง เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งผลิตคนสู่ข้าราชการทหาร 3) ชั้นสูง เป็นการศึกษาเพื่อเป็นปราชญ์ผู้ปกครองในสังคมอุดมคติของเพลโตราชาปราชญ์ของเพลโตจึงเป็นสังคมนิยม แต่เป็นสังคมนิยมที่เป็นไปเพื่อการเมืองศีลธรรม และการศึกษาส่วนสังคมนิยมทางเศรษฐกิจนั้น ถูกนำมาใช้กับชนชั้นปกครองและชนชั้นผู้พิทักษ์ สังคมอุดมคติของเพลโตเป็นสังคมปลายปิดคือมีรูปแบบจำกัดตายตัวและแน่นอนไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ดังนั้น แนวคิดเรื่องราชาปราชญ์ของเพลโต จึงเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับระบบหรือสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จึงไม่สามารถอยู่ตามลำพังเพียงคนเดียวได้ รัฐจึงเป็นสถาบันอันจำเป็น

ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

แนวคิดทางการเมืองของเพลตอนั้น มีจุดเด่นคือการแบ่งกลุ่มของพลเมืองโดยใช้พื้นฐานของจิตวิญญาณของพลเมือง แบ่งหน้าที่และสมรรถภาพตามความถนัดในการทำงานของพลเมือง เพื่อการสร้างระบบการเมืองและสังคมที่ดี ส่วนจุดด้อยก็คืออุดมรัฐเป็นระบบการปกครองที่ถูกสร้างขึ้นจากความคิดที่ไม่มีพื้นฐานของความจริง มีลักษณะเป็นนามธรรม อำนาจการปกครองจะถูกผูกขาดอยู่กับชนชั้นปกครองชนชั้นเดียว ในระบบการปกครองของเพลโต ได้ส่งเสริมให้แบ่งแยกมนุษย์ออกเป็นกลุ่มตามความสามารถที่ตนถนัดที่สุดแล้วกำหนดให้ทำหน้าที่เพียงประการเดียว และให้ถือว่าการแบ่งหน้าที่เช่นนี้ ถือเป็นหน้าที่ตามธรรมชาติมนุษย์ที่ทุกคนต้องรับ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องวัดระดับของชนชั้นในสังคม

3. วิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญา
 เถรวาทกับปรัชญาของเพลโต แนวคิดทางการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาการเมืองของเพลโต เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นผู้ปกครอง ไม่ว่าบริบททางสังคมและการเมืองจะเป็นอย่างไร ความต้องการที่จะมีนักปกครองที่ดีที่ทำหน้าที่ในการสร้างประโยชน์และความสงบสุขให้แก่ประชาชน ทั้งพุทธปรัชญาเถรวาทและปรัชญาเพลโตย่อมต้องมีเหมือนกันคือนักปกครองจะต้องมีธรรม ตามหลักธรรมในการปกครองนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักให้มากที่สุดก็คือ เมื่อเราได้รับการกำหนดถึงการมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการปกครองบุคคล ผู้นั้นจะต้องทำการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใต้ปกครอง

เช่น การปกครองตนเองก็เพื่อให้ตนเองเป็นคนดี และถ้าปกครองสังคมก็เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมส่วนรวมมากกว่าเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แนวคิดการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาเพลโต มีลักษณะที่เหมือนกันในหลายแง่มุม คือ มีลักษณะสังคมอุดมคติ มีเป้าหมายทางการเมืองยึดหลักของประโยชน์สุขให้กับสังคม คนหนุ่มมากสังคมที่พึ่งพิงต้องใช้คุณธรรม ศีลธรรมเป็นรากฐานในการกำหนดคุณค่าและใช้ชีวิตที่สอดคล้องสมดุล สร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคม อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ โดยมีผู้ปกครองที่ดีมีคุณธรรม กำหนดการดำเนินชีวิตของคนในสังคม อุทิศตัวและทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของสังคม มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจและต้องมีความสุขที่แข็งแกร่งและจิตใจแจ่มใสเบิกบาน

พุทธปรัชญาเถรวาทมีความเห็นตรงกับเพลโตว่า รัฐเกิดขึ้นโดยสภาวะตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสภาวะตามธรรมชาตินี้เป็นสภาพที่มนุษย์ทนไม่ได้เพราะทุกคนมีกฎของตนเองชีวิตหาความสงบไม่ได้คาดการณ์อะไรล่วงหน้าไม่ได้ ผู้ที่อ่อนแอไม่มีทางที่จะต่อสู้กับผู้ที่ยึดมั่นได้ ดังนั้น จึงต้องมีผู้ตัดสินที่ยุติธรรม มีกฎหมายและอำนาจการบริหารที่จะตัดสินเรื่องต่างๆ ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง การปกครองที่ดี เป็นการปกครองโดยธรรมเพื่อประโยชน์และความสุขของประชาชนในทรรศนะพุทธปรัชญาเถรวาท อำนาจของผู้ปกครองมาจากการยินยอมสละอำนาจของประชาชนให้ผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองมีความชอบธรรมที่จะใช้อำนาจในการปกครองได้เต็มที่ แต่ก็ยังอยู่ในการควบคุมดูแลของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจ ส่วนทรรศนะ

ของเพลโต อำนาจของผู้ปกครองจะมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานแห่งปัญญา ความยุติธรรมคือความรู้ของผู้ปกครอง ที่จะทำให้การปกครองสมบูรณ์แบบและปราศจากเงื่อนไข

พุทธปรัชญาเถรวาท ปรัชญาของเพลโต ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องวิธีการที่ได้มาซึ่งอำนาจของผู้ปกครอง กล่าวคือ พุทธปรัชญาเถรวาทใช้วิธีการคัดเลือกธมมิกราชาโดยอาศัยขบวนการทางสังคม ซึ่งมีประชาชนเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากการมีธรรมคือ ธรรมอันเป็นคุณสมบัติของผู้ปกครองที่ดี ธรรมที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ และธรรมที่ใช้เป็นหลักในการปกครอง การที่พุทธปรัชญาเถรวาทใช้วิธีการนี้ในการคัดเลือกผู้ปกครอง เนื่องจากพุทธปรัชญาเถรวาทเห็นว่า การเป็นผู้ปกครองมิใช่เป็นเพราะชาติกำเนิดที่เกิดมาในวรรณะกษัตริย์ ที่การเป็นผู้ปกครองใครก็ได้ หากผู้ที่จะเข้ามาเป็นผู้ปกครองเป็นผู้มีคุณธรรม ได้รับการยอมรับไว้วางใจจากประชาชน ส่วนเพลโตใช้วิธีการคัดเลือกราชาปราชญ์ โดยระบบการศึกษา เพราะเพลโตเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการสร้างคนให้เป็นนักปกครอง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องกลั่นกรองที่ประกันว่า คนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเท่านั้นที่จะได้เป็นผู้ปกครอง แม้เพลโตจะให้ความสำคัญกับการศึกษา แต่เพลโตก็ยังเชื่อในความแตกต่างของมนุษย์โดยธรรมชาติ

จุดเด่นแนวคิดการเมืองของพุทธปรัชญาเถรวาทและปรัชญาเพลโต คือ มีแนวคิดทางการเมืองที่มองสังคมและแก้ไขปัญหาของสังคมแบบ

พัฒนาการ คือสังคมต้องประกอบอยู่ด้วยธรรมและเป็นมิติใหม่ที่เป็นระบบจริยธรรมทางสังคมคือสังคมที่มีรากฐานทางศาสนาและสังคมแบบ “อุตมรัฐ” ของเพลโต และ “ธรรมาธิปไตย” ของพุทธปรัชญาเถรวาท ต่างให้ความสำคัญต่อปัจเจกชนบุคคลไปจนถึงสังคมหรือชุมชนเช่นกัน และเน้นการเสียสละส่วนตัวบางประการเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมเพื่อให้มนุษย์ลดความเห็นแก่ตัว ส่วนจุดด้อยในแนวคิดนี้คือทฤษฎีการเมืองของเพลโต เกิดขึ้นโดยการใช้ความคิดเอาเองมิได้มีรากฐานมาจากโลกแห่งความเป็นจริง รัฐในอุดมคติของเขาจึงคิดขึ้นมาจากการใช้ความพยายามในการเข้าถึงภาพลักษณ์ของความเห็นในอุดมคติโดยการใช้การศึกษาแบบอุปมาน หรือลงความเห็นแบบตรรกะและวิชาวิธีหรือการโต้แย้งด้วยเหตุผล ซึ่งความรู้จะถ่ายทอดกันได้ นำมาใช้เพื่อสนับสนุนความเชื่อหรือนำมาวิเคราะห์แนวโน้มต่างๆ และสร้างระบบการเมืองกับเป้าหมายทางการเมืองใหม่ๆ ส่วนพุทธปรัชญาเถรวาทมีหลักการที่มีความเป็นอุดมคติเรื่องคุณธรรมอันเป็นนามธรรม ซึ่งในทางปฏิบัติอันเป็นจริยธรรมแล้วสามารถปฏิบัติได้จริงในโลกแห่งความจริงตามสติปัญญาความสามารถของมนุษย์

ดังนั้น แนวคิดการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาการเมืองของเพลโต ในเรื่องรัฐผู้ปกครอง ผู้อยู่ใต้ปกครอง ผู้มีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่ว่าจะเป็นระบบอิตาธิปไตยเผด็จการต่างก็มีส่วนดีซึ่งยึดตนเป็นที่ตั้งหนักแน่นไม่ไขว่เขวไปตามกระแสที่ไม่ดีกระทำในแนวทางที่ถูกต้องระบบโลกาธิปไตยก็มีส่วนดียึดคนส่วนใหญ่ในการลงความเห็นในการตัดสินใจเพื่อความรอบคอบ

ถึงอย่างไรทุกระบบนั้นดีอยู่แล้วแต่คนที่นำไปใช้นั้นอาจเป็นคนไม่ดี ถ้าอยากให้บ้านเมืองสงบทุกคนจะต้องดำเนินตามหลักธรรม ดังนั้น พุทธปรัชญาเถรวาทในฐานะที่เป็นธรรมาธิปไตยมีอุดมคติเพื่อการส่งเสริมการปกครองสังคมและการแก้ไขปัญหาอย่างสงบโดยใช้ปัญญาประกอบด้วยหลักธรรมที่ส่งเสริมแนวคิดทางการเมืองการปกครองในการบริหารประเทศโดยไม่ใช้อคติ แม้จะปกครองประเทศรูปแบบต่างๆ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาเพลโต ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น เพื่ออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้นจะเน้นความเป็นปัจเจกบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลโดยตรง เป็นความสัมพันธ์ที่คนกับคน ไม่ใช่คนกับกฎเกณฑ์ ดังนั้น ปัจเจกบุคคลเป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามารถ มีคุณภาพ ก็ย่อมทำให้สังคมเป็นสังคมที่ดี ตรงกันข้ามหากปัจเจกบุคคลไม่ดี ไม่มีคุณธรรม ไม่มีความสามารถ ไม่มีคุณภาพ ระบบการปกครองจะดีมากเพียงใดก็มีอาจทำให้เกิดความสงบสุขให้แก่รัฐและประชาชนได้ ทั้งนี้เพราะระบบการปกครองเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา ระบบการปกครองจึงจะเป็นสิ่งที่ดีกว่าบุคคลย่อมเป็นไปได้ และระบบการปกครองจะดีมาน้อยเพียงใดก็ย่อมขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลทุกคนที่อยู่ในสังคมนั้นว่าเป็นคนดีมาน้อยเพียงใด ดังนั้น ถ้าปัจเจกบุคคลดีมีคุณภาพ

มีความสามารถ สังคมก็ย่อมจะเป็นสังคมที่ดีเป็นสังคมที่สงบสุขสอดคล้องกับสมบูรณ สุขสำราญ (2527) ได้กล่าวถึง การเมือง ในนิยาม ความหมายตามพระคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาว่า การเมือง คือ ความคิดกิจกรรม และการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อบริหารรัฐกิจ การจัดระเบียบสังคมของรัฐ รวมถึงการได้มาซึ่งอำนาจ การใช้ อำนาจหรือการได้มาซึ่งอิทธิพล ใช้อิทธิพลเพื่อให้เกิดการจัดสรรคุณค่าในสังคม ไม่ว่าจะเป็นอำนาจ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ทางศีลธรรม เศรษฐทรัพย์ คุณค่าที่เป็นนามธรรม นอกจากนี้ ศาสนาเป็นพื้นฐานของอุดมการณ์ทางการเมือง ที่ยึดคุณค่าของมนุษย์ ความชอบธรรมของ ผู้ปกครองพระพุทธศาสนาเป็นเสมือนรากเหง้าแห่งความเป็นชาติ และเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชาติไทย ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม

2. การเมืองในปรัชญาเพลโตจะเป็นพื้นฐานทางความคิดของการแก้ปัญหามนุษย์ในโลกตะวันตก ซึ่งวิธีการที่ใช้ในแก้ปัญหาของมนุษย์ส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องการคิดค้นเรื่องระบบทั้งสิ้น ทำให้คนในสังคมตะวันตกนั้นแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเองที่มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านระบบหรือข้อกำหนดทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงเป็นความสัมพันธ์โดยกฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเป็นระบบภายในสังคม เพราะเหตุนี้ ชาวตะวันตกเห็นว่า รัฐและระบบการปกครองจึงมีความสำคัญกว่าปัจเจกชน ปัจเจกชนดีได้ก็เพราะรัฐ รัฐจึงมีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดความดีงามแก่ประชาชน และนำประชาชนไปสู่ความดี ดังนั้นถ้าไม่มีรัฐ มนุษย์จะไม่สามารถบรรลุจุดหมายในชีวิตได้ สอดคล้องกับ

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2523) ได้แปลหนังสือเรื่อง อุดมรัฐ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมโนทัศน์ทางด้านแนวคิดการศึกษาของเพลโตความว่าสาระสำคัญที่ปรากฏอยู่ในหนังสือชื่ออุดมรัฐนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นหนังสือสำคัญเล่มหนึ่ง ทั้งนี้เพราะครอบคลุมแนวคิดทั้งทางด้านปรัชญา การศึกษา กฎหมาย รัฐศาสตร์ และวรรณคดี ในด้านการศึกษาเน้นหนังสือเล่มนี้ได้อธิบายแนวคิดเป้าหมายและวิธีการให้ความรู้แก่บุคคลไว้เป็นระบบและครบถ้วนเพลโตเห็นว่าการศึกษามีคุณค่าสำหรับสังคมการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของรัฐถือเป็นกระบวนการของการอบรมหล่อหลอมกล่อมเกล้าให้คนใน สังคมมีค่านิยมที่พึงประสงค์หากต้องการให้คนมีคุณธรรมจริยธรรมกระบวนการในการศึกษาก็ควรจะมุ่งเน้นให้คนเห็นคุณค่าของสองสิ่งนี้

3. แนวคิดการเมืองในพุทธปรัชญาเถรวาทกับเพลโต ทั้งสองระบบความคิดนี้ จะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการทำหน้าที่ในฐานะผู้ปกครอง แต่ทว่าก็ยังมีความแตกต่างในสาระสำคัญที่พระพุทธศาสนาเชื่อว่่านักปกครองจะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้ ต้องเกิดจากจิตสำนึกภายใน ในขณะที่เพลโตเชื่อว่่านักปกครองจะปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ดี ต้องมีกรอบแห่งกฎระเบียบที่ดีไว้กำกับ แสดงให้เห็นว่าทั้งแนวคิดแบบพระพุทธศาสนาและเพลโต มีความใกล้เคียงกันในแง่เป้าหมายว่า ต้องการให้มีผู้ปกครองที่ต้องทำหน้าที่ให้บรรลุผล คือ สันติสุขของประชาชน แต่พระพุทธศาสนาเน้นที่การปฏิบัติหน้าที่ธรรมโดยการสร้างจิตสำนึก ขณะที่เพลโตเน้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายข้อบังคับของสังคมซึ่ง

สอดคล้องกับปานทิพย์ แซ่ไคว้ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเชิงปรัชญาเรื่องธัมมิกราชา และราชาปราชญ์ พบว่า รากฐานทางความคิดของ พระพุทธศาสนาและเพลโต มีความแตกต่างกัน อย่างชัดเจน กล่าวคือ พระพุทธศาสนา มีแนวคิด ที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล โดยเน้นความ เท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์คือ มนุษย์จะดีหรือ ชั่วมิใช่เพราะชาติกำเนิดแต่เพราะการกระทำหรือ ความประพฤติ พระพุทธศาสนาจึงให้ความสำคัญ กับมนุษย์และเน้นให้แก้ปัญหที่ตัวมนุษย์ เพราะ ปัญหาทุกอย่างสืบเนื่องอยู่กับมนุษย์ ส่วนเพลโต มีแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับระบบหรือสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์จึงต้องมาอยู่ รวมกันภายในรัฐ เพื่อมนุษย์จะได้บรรลุจุดหมาย ขั้นสูงสุดของชีวิตได้ จากการที่เพลโตให้ความสำคัญกับระบบ เพลโตจึงเสนอรูปแบบการปกครอง ที่ดี ซึ่งจะเป็นรูปแบบใดก็ได้ระหว่างปกครอง แบบภิกษานิปไตย การปกครองแบบราชาธิปไตย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 แนวคิดทางการเมืองและสามารถ นำไปปรับใช้กับการบริหารบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะแนวคิดแบบธรรมาธิปไตยในพุทธ ปรัชญาเถรวาทที่ส่งเสริมการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นหลักแห่งความสงบสันติสุขทำให้ผู้ถูก ปกครองรู้สึกเป็นมิตรที่ดีกับผู้ปกครอง

1.2 ทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ แห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใช้ธรรมคู่กับ การเมืองการปกครองเพื่อทำให้ผู้มีอำนาจไม่

หลงใหลในยศ ตำแหน่งไม่เอาเปรียบสังคมมากเกินไปและนักปราชญ์นักปกครองที่ดี

1.3 เพื่อส่งเสริมให้เกิดราชาปราชญ์ ผู้ปกครองที่มีคุณธรรม ควรนโยบายส่งเสริมให้ ผู้นำทุกระดับขึ้นเน้นหนักด้านคุณธรรมประกอบ ภูมิรู้ ด้วยการปลูกฝังตามกระบวนการเรียนการ สอนในทุก ระดับชั้นของการศึกษาภายในประเทศ

1.4 ควรทำให้สังคมมีการพัฒนา อย่างมีทิศทางและเป้าหมายโดยเฉพาะทำที่ด้าน การเมืองการปกครอง ซึ่งต้องเริ่มต้นตั้งแต่แนวคิด การปกครองที่ต้องประกอบด้วยคุณธรรมต่างๆ

1.5 ผู้นำทุกระดับในสังคมไทยควร ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองตามหลัก ธรรมาธิปไตย และปลูกฝังให้คนในชาติได้ยึดเป็น แนวทางในการปกครอง ตลอดผู้บริหารทั้งหน่วย งานภาครัฐ องค์กรเอกชนทุกระดับ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิเคราะห์เรื่องปรัชญาการ ศึกษาของพุทธปรัชญาเถรวาทกับเพลโต

2.2 ศึกษาวิเคราะห์การปกครอง แบบภิกษานิปไตยของเพลโตกับธรรมาธิปไตยของ พุทธปรัชญาเถรวาท

2.3 ศึกษาแนวคิดการเมืองการ ปกครองของพุทธปรัชญาเถรวาทกับนักปรัชญา ตะวันตกคนอื่นๆ

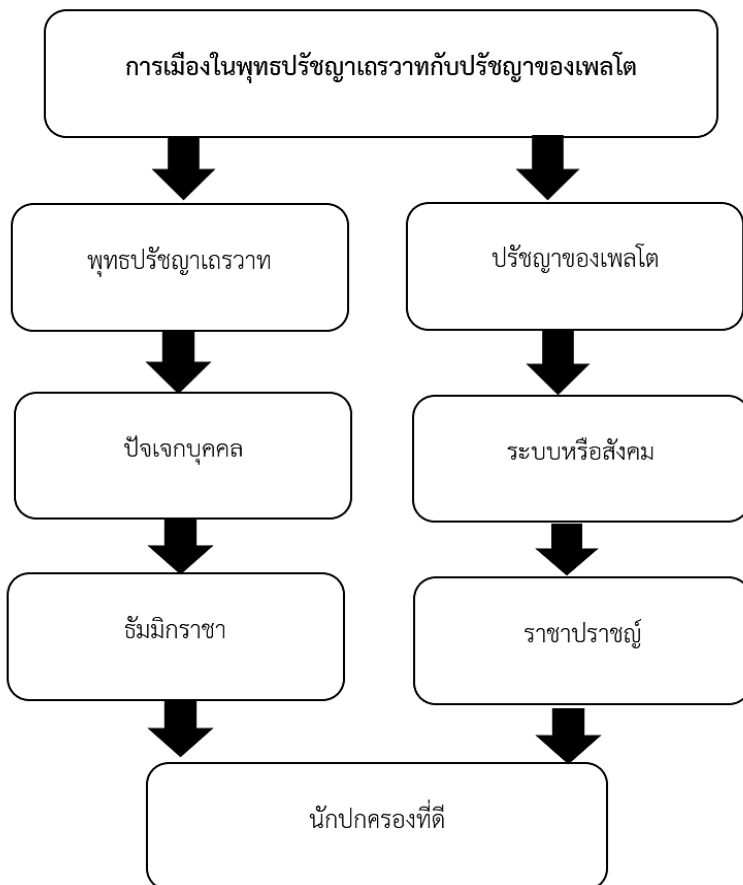
7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ในการทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การเมือง ในพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต ทำให้

ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยว่า การเมืองของพุทธปรัชญาเถรวาทให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและเน้นที่ตัวบุคคล การเมืองในปรัชญาของเพลโตให้ความสำคัญกับระบบหรือ

สังคม ทั้งการเมืองทั้งพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาของเพลโต ต่างให้เห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ผู้ปกครอง และนักปกครองที่ดีจะต้องมีธรรม สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

เดือน คำดี. (2534). *พุทธปรัชญา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ประยงค์ สุวรรณบุบผา. (2541). *รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้งเฮ้าส์.

ปานทิพย์ แซ่ไคว้. (2542). *การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเชิงปรัชญาเรื่อง ธัมมิกราชาและราชาปราชญ์*.

(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปานทิพย์ ศุภนคร. (2545). *ปรัชญาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เปลโต้. (2523). *อุทมรัฐ (The Republic)* / เปลโต้ (ปรีชา ช้างขวัญยืน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2527). *พุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิ์ บุตรอินทร์ และภูมินทร์ บุตรอินทร์. (2554). *ปรัชญาการเมืองเปรียบเทียบศึกษาการเมืองแนวบูรณาการด้านอภิปรัชญา จริยศาสตร์ ตรรกศาสตร์ และคุณวิทยา*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

Archie J. Bahm. (1969). *The Heart of Confucius*. New York: John Weatherhill.

